

ความสัมพันธ์ทางด้านความหมายระหว่างคำกริยาที่เรียงกัน

1. ความสัมพันธ์ทางด้านความหมายระหว่างคำกริยาที่เรียงกัน

1.1 การแบ่งคำกริยาตามลักษณะเฉพาะทางความหมาย

1.1.1 คำกริยาที่แสดงสภาพ

1.1.2 คำกริยาที่ไม่แสดงสภาพ

1.2 การแบ่งคำกริยาตามลักษณะเฉพาะทางความหมาย

1.2.1 ผู้ทำกริยา

1.2.2 ผู้ก่อให้เกิดกริยา

1.2.3 ผู้ทรง-รับกริยา

1.2.4 ผู้มีประสบการณ์

1.2.5 ผู้รับประโยชน์

1.2.6 เครื่องมือเครื่องใช้

1.2.7 ผู้ทำให้สมบูรณ์

1.2.8 คำที่เกี่ยวข้องกับสถานที่

1.3 ความสัมพันธ์ของคำกริยาที่แบ่งตามลักษณะเฉพาะทางความหมายเมื่อเรียงกันในประโยค

1.3.1 ประเภทที่คำกริยาคำหน้าเป็นคำกริยาที่แสดงสภาพ

1.3.2 ประเภทที่คำกริยาคำหน้าเป็นคำกริยาที่แสดงขบวนการ

1.3.3 ประเภทที่คำกริยาคำหน้าเป็นคำกริยาที่แสดงอาการ

1.3.4 ประเภทที่คำกริยาคำหน้าเป็นคำกริยาที่แสดงทั้งอาการและขบวนการ

1. ความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างคำกริยาที่เรียงกัน

ความสัมพันธ์ทางความหมายในที่นี้หมายถึง ความสัมพันธ์ในคำใดคำหนึ่ง หรือหลายคำ ดังต่อไปนี้ คือ ในคำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในคำการจำกัดความหมาย ในคำผลของการกระทำ หรือในคำจุดมุ่งหมาย

เพื่อที่จะได้เข้าใจความสัมพันธ์ทางความหมายได้ดีขึ้น ผู้วิจัยจะแบ่งคำกริยา และคำนามในภาษาไทยตามลักษณะเฉพาะทางความหมาย¹ โดยแบ่งคำกริยาออกเป็น 2 ประเภท และแบ่งคำนามออกเป็น 8 ประเภท โดยอาศัยการแบ่งคำกริยาและคำนาม

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ ลักษณะเฉพาะทางความหมายตรงกับ semantic specification ในภาษาอังกฤษ ถ้าเป็นลักษณะเฉพาะทางความหมายของคำกริยาก็หมายถึงลักษณะเฉพาะทางความหมายของคำกริยาที่มีความสัมพันธ์กับคำนาม ถ้าเป็นลักษณะเฉพาะทางความหมายของคำนาม ก็หมายถึงลักษณะเฉพาะทางความหมายของคำนามที่มีความสัมพันธ์กับคำกริยา

ตามลักษณะเฉพาะทางความหมายของวอลเลซ แอด เชฟ¹ ที่กล่าวไว้ในเรื่องโครงสร้างทางความหมาย ดังต่อไปนี้

¹ Wallace L. Chafe, Meaning And the Structure of Language, (Chicago : The University of Chicago Press), 1960. p. 95-104.
แบ่งคำกริยาตามลักษณะเฉพาะทางความหมายเป็น 2 ประเภท คือ

1. คำกริยาที่แสดงสภาพ (state)
2. คำกริยาที่ไม่แสดงสภาพ (nonstate) ซึ่งแบ่งย่อยออกไปได้อีก

5 ชนิด คือ

2.1 คำกริยาที่แสดงขบวนการ (process)
2.2 คำกริยาที่แสดงอาการ (action)
2.3 คำกริยาที่แสดงทั้งอาการและขบวนการ (action-process)
2.4 คำกริยาที่แสดงสภาพของสภาวะอากาศ (state-ambient) ซึ่งหมายถึงคำกริยาที่เกี่ยวข้องกับสภาวะอากาศและแสดงสภาพที่ไม่มีคำนามปรากฏร่วมกับคำกริยา ประโยคชนิดนี้มีแต่ภาคแสดง เช่น It's hot. It's late. It's Tuesday. It ที่ปรากฏในประโยคไม่ได้หมายถึงสิ่งใดในต้นความหมายของประโยค

2.5 คำกริยาที่แสดงอาการของสภาวะอากาศ (action-ambient) ซึ่งหมายถึงคำกริยาที่เกี่ยวข้องกับสภาวะอากาศและแสดงอาการของสภาวะอากาศสามารถตอบคำถามว่ามีอะไรหรือ (what's doing ?) ได้ เช่น ฝนตก (It's raining)

ในวิทยานิพนธ์นี้ได้้นำการแบ่งคำกริยาที่ไม่แสดงสภาพมาใช้เพียง 3 ชนิด เท่านั้น คือ คำกริยาที่แสดงขบวนการ คำกริยาที่แสดงอาการ และคำกริยาที่แสดงทั้งอาการและขบวนการ ส่วนคำกริยาที่แสดงสภาพของสภาวะอากาศและคำกริยาที่แสดงอาการของสภาวะอากาศ ผู้วิจัยไม่ได้นำมาใช้เพราะในภาษาไทยไม่มีคำกริยาที่มีลักษณะเช่นนั้น

1.1 การแบ่งคำกริยาตามลักษณะ เฉพาะทางความหมาย

คำกริยาในภาษาไทยแบ่งตามลักษณะ เฉพาะทางความหมาย ¹ ได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1.1 คำกริยาที่แสดงสภาพ หมายถึงคำกริยาที่แสดงสภาพหรือแสดงคุณลักษณะ หรือแสดงความรู้สึกของคำนามที่จะปรากฏอยู่ข้างหน้าคำกริยา เช่น

- ก. ปลาสด
- ข. คินดี
- ค. ลูกดีใจ

คำกริยาที่แสดงสภาพจะปรากฏกับคำนามที่เป็นผู้ทรง-รับกริยา ² และจะปรากฏหลังคำนามนั้น ดังเช่น คำกริยาสด ในตัวอย่างข้อ ก. ซึ่งจะแสดงสภาพของคำนามปลา.

¹ คำกริยาทั้ง 3 ชนิด คือคำกริยาอาการ คำกริยาสกรรมและคำกริยาทวิกรรม แต่ละชนิดอาจจะแสดงลักษณะ เฉพาะทางความหมายที่เหมือนกัน หรือแตกต่างกันก็ได้เมื่อปรากฏในประโยค เช่น

คำกริยาอาการ อาจจะแสดงลักษณะ เฉพาะทางความหมายได้ 3 อย่าง คือ แสดงสภาพ แสดงชบวนการ แสดงอาการ

คำกริยาสกรรม อาจจะแสดงลักษณะ เฉพาะทางความหมายได้ 4 อย่าง คือ แสดงสภาพ แสดงชบวนการ แสดงอาการ และแสดงทั้งอาการและชบวนการ

คำกริยาทวิกรรม อาจจะแสดงลักษณะ เฉพาะทางความหมายได้ 2 อย่าง คือ แสดงอาการ และแสดงทั้งอาการและชบวนการ

² ดูคำอธิบายเรื่องคำนามที่เป็นผู้ทรง-รับกริยา หน้า 43 บทนี้.

คำกริยา ดู ในตัวอย่างข้อ ข. ซึ่งจะแสดงคุณลักษณะของคำนาม คืน และคำกริยา ดูใจ ในตัวอย่างข้อ ค. ซึ่งจะแสดงความรู้สึกของคำนาม ลูก

1.1.2 คำกริยาที่ไม่แสดงสภาพ หมายถึงคำกริยาที่แสดงเหตุการณ์ หรือการกระทำ หรือสามารถตอบคำถามว่า เกิดอะไรขึ้นกับคำนามที่เป็นผู้ทรง-รับกริยา หรือสามารถตอบคำถามประโยคว่า คำนามที่เป็นผู้ทำกริยา ¹ ทำอะไร คำกริยาที่ไม่แสดงสภาพในภาษาไทยแบ่งออกได้เป็น 3 ชนิด ² คือ

1.1.2.1 คำกริยาที่แสดงขบวนการ หมายถึงคำกริยาที่แสดงสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของคำนามโดยอาจจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางกาย ทางจิตใจ ทางสถานที่ ทางคานประสาทสัมผัสหรือทางคานเปลี่ยนนุสรอบครอง เช่น

- ก. นำลง
- ข. นอังกาลังโต
- ค. ลูกบอลกระเด็นกระดอน
- ง. แดงไต่ยิบเสียงเพลง
- จ. สคาทำบัตร์หาย

คำกริยา ลง จะแสดงการเปลี่ยนแปลงระดับของคำนาม น้ำ

คำกริยา โต จะแสดงการเปลี่ยนแปลงทางกายของคำนาม น่อง

คำกริยา กระเด็นกระดอน จะแสดงสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปในคานการเคลื่อนที่ไปของคำนาม ลูกบอล

คำกริยา ไต่ยิบ จะแสดงสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปจากที่ไม่เกิดขึ้นเป็นสภาพที่เกิดขึ้น โดยอาศัยประสาทสัมผัสของคำนาม แดง

คำกริยา ทำ...หาย จะแสดงสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปในคานการเปลี่ยนนุสรอบครองของคำนาม บัตร์

¹ ดูคำอธิบายเรื่องคำนามที่เป็นผู้ทำกริยา หน้า 42 บทนี้.

² ดูเชิงอรรถที่ 1 หน้า 38 บทนี้.

1.1.2.2 คำกริยาที่แสดงอาการ หมายถึงคำกริยาที่แสดงอาการหรือการกระทำของคำนามที่ปรากฏอยู่ข้างหน้า เช่น

- ก. เด็กยิ้ม
- ข. ลูกวิ่ง
- ค. น้องเล่นฟุตบอล

คำกริยา ยิ้ม วิ่ง และ เล่น เป็นคำกริยาที่แสดงอาการของคำนาม เด็ก ลูก และ น้อง (ส่วนคำนาม ฟุตบอล เป็นผู้ทำให้สมบูรณ์¹) คำกริยาชนิดนี้จะปรากฏกับคำนามที่เป็นผู้ทำกริยาและสามารถตอบคำถามว่า คำนามที่เป็นผู้ทำกริยานั้นทำอะไร ได้

1.1.2.3 คำกริยาที่แสดงทั้งอาการและขบวนการ หมายถึงคำกริยาที่แสดงอาการของผู้ทำกริยาและในเวลาเดียวกันจะเปลี่ยนแปลงสภาพของผู้ทรง-รับกริยาคด้วย คำกริยาชนิดนี้จะมีลักษณะผสมคือมีทั้งลักษณะของคำกริยาที่แสดงอาการและที่แสดงขบวนการ เช่น

- ก. แม่บดข้าว
- ข. ควายกินหญ้า

คำกริยา บด และคำกริยา กิน เป็นคำกริยาที่แสดงอาการของผู้ทำกริยา คือ แม่ และ ควาย และในขณะเดียวกันก็แสดงสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้ทรง-รับกริยา ข้าว และ หญ้า คำกริยาชนิดนี้ปรากฏร่วมกับคำนามที่เป็นผู้ทำกริยาคำหนึ่ง และกับคำนามที่เป็นผู้ทรง-รับกริยาคำหนึ่งเสมอ

¹ ุรายละเอียดผู้ทำกริยาสมบูรณ์ หน้า 45-46 บทนี้.

1.2 การแบ่งคำนามตามลักษณะ เฉพาะทางความหมาย

ผู้เขียนจะแบ่งคำนามตามลักษณะ เฉพาะทางความหมายตามวิธีการของ เซฟ ไคแบ่งคำนามตามลักษณะ เฉพาะทางความหมายออกเป็น 8 ชนิด คือ

1.2.1 ผู้ทำกริยา¹ ไคแก่คำนามที่หมายถึงสิ่งมีชีวิตที่สามารถแสดงอาการ คำนามชนิดนี้จะปรากฏพร้อมกับคำกริยาที่แสดงอาการก็ได้ หรือจะปรากฏพร้อมกับคำกริยาที่แสดงทั้งอาการและขบวนการก็ได้ (โดยจะปรากฏอยู่ในตำแหน่งข้างหน้า คำกริยาเสมอ) เช่น

ก. สุคาหัวเราะ

ข. น้องกินข้าว

สุคาในตัวอย่างข้อ ก. เป็นผู้แสดงอาการหรือผู้ทำกริยาที่ปรากฏพร้อมกับคำกริยาที่แสดงอาการคือ หัวเราะ และ น้อง ในตัวอย่างข้อ ข. เป็นผู้แสดงอาการหรือผู้ทำกริยาที่ปรากฏพร้อมกับคำกริยาที่แสดงทั้งอาการและขบวนการ คือ กิน

1.2.2 ผู้ก่อให้เกิดกริยา² ไคแก่คำนามที่หมายถึงผู้ทำกริยาซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิตแต่มีพลังในการที่จะกระทำกริยาหรือแสดงอาการได้ เช่น

ก. ความรอนละลายไขมัน

ข. ลมเปิดประตู

ค. เครื่องจักรชุดคิน

ง. เรือขึ้นสะพาน

ความรอน ลม เครื่องจักร และ เรือ ในตัวอย่างเหล่านี้เป็นสิ่งไม่มีชีวิต แต่มีอำนาจของตนพอที่จะแสดงอาการต่าง ๆ ได้

¹ ผู้ทำกริยาตรงกับ agent ในภาษาอังกฤษ

² ผู้ก่อให้เกิดกริยาตรงกับ potent ในภาษาอังกฤษ.

1.2.3 ผู้ทรง-รับกริยา¹ ได้แก่คำนามที่หมายถึงสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ได้ คำนามชนิดนี้จะปรากฏเป็นผู้ทรงกริยาร่วมกับคำกริยาที่แสดงสภาพหรืออาจจะร่วมกับคำกริยาที่แสดงขบวนการก็ได้ (โดยจะปรากฏในตำแหน่งข้างหน้ากริยาเหล่านี้) หรืออาจจะปรากฏเป็นผู้รับกริยาร่วมกับคำกริยาที่แสดงทั้งอาการและขบวนการก็ได้ (โดยจะปรากฏในตำแหน่งข้างหลังคำกริยาชนิดนี้) เช่น

- ก. ดินคือ
- ข. น้ำลง
- ค. แมงคขาว

ดิน ในตัวอย่างข้อ ก. เป็นผู้ทรงกริยาที่ปรากฏร่วมกับ (และอยู่ข้างหน้า) คำกริยาที่แสดงสภาพคือ คือ

น้ำ ในตัวอย่างข้อ ข. เป็นผู้ทรงกริยาที่ปรากฏร่วมกับ (และอยู่ข้างหน้า) คำกริยาที่แสดงขบวนการ คือ ลง

ขาว ในตัวอย่างข้อ ค. เป็นผู้รับกริยาที่ปรากฏร่วมกับ (และอยู่ข้างหลัง) คำกริยาที่แสดงทั้งอาการและขบวนการ คือ บค

คำนามที่เป็นผู้ทรง-รับกริยาเมื่อปรากฏกับคำกริยาที่แสดงสภาพ หรือกับคำกริยาที่แสดงขบวนการจะอยู่ในตำแหน่งข้างหน้าของคำกริยา เป็นผู้ทรงกริยา เมื่อปรากฏกับคำกริยาที่แสดงทั้งอาการและขบวนการจะอยู่ในตำแหน่งข้างหลังคำกริยา เป็นผู้รับกริยา

1.2.4 ผู้มีประสบการณ์² ได้แก่คำนามที่หมายถึงสิ่งที่มีชีวิตที่มีความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น

1 ผู้ทรง-รับกริยา ตรงกับ patient ในภาษาอังกฤษ.

2 ผู้มีประสบการณ์ ตรงกับ experiencer ในภาษาอังกฤษ.

ก. พอทองการกาแพ

ข. แดงชอบชนมบัง

พอและแดง ไม่ใช่ผู้แสดงอาการเป็นแต่เพียงผู้ที่มีความรู้สึกทองการและชอบ ตามลำดับ คำกริยาที่ไต่กับคำนามที่หมายถึงผู้มีประสบการณ์ ซึ่งอาจจะเป็นคำกริยาที่แสดงสภาพ หรือแสดงขบวนการหรือแสดงอาการก็ได้

1.2.5 ผู้รับประโยชน์¹ ไต่แก่คำนามที่หมายถึงผู้รับผลประโยชน์จากกริยาอาการที่เกิดขึ้น หรือหมายถึงผู้เป็นเจ้าของ เช่น

ก. แดงมีเงิน

ข. นิกเจอตัว

ค. แม่ชอบนมให้ลูก

แดงเป็นผู้เป็นเจ้าของ นิกและลูก เป็นผู้รับประโยชน์จากคำกริยา เจอ และ ขอ..ให้ คำกริยาที่แสดงอาการของผู้รับประโยชน์ เรียกว่า คำกริยาที่แสดงผลประโยชน์² คำนาม

¹ ผู้รับประโยชน์ตรงกับ beneficiary ในภาษาอังกฤษ.

² คำกริยาที่แสดงผลประโยชน์ตรงกับ benefactive verb ในภาษาอังกฤษ.

ชนิดนี้จะปรากฏกับคำกริยาที่แสดงสภาพ เช่น มี ในตัวอย่างข้อ ก. หรืออาจจะปรากฏกับคำกริยาที่แสดงขบวนการ เช่น พบ ในตัวอย่างข้อ ข. หรืออาจจะปรากฏกับคำกริยาที่แสดงทั้งอาการและขบวนการ เช่น ซื้อ ในตัวอย่างข้อ ค.

1.2.6 เครื่องมือเครื่องใช้¹ ได้แก่คำนามที่หมายถึงเครื่องมือเครื่องใช้ใน
การแสดงอาการ เช่น

- ก. น้ำเปิดประตูควงกุญแจ
- ข. มีดตัดเชือก

กุญแจและมีด ในตัวอย่างข้างบนนี้ เป็นเครื่องมือเครื่องใช้คำนามชนิดนี้จะปรากฏกับคำกริยาที่แสดงทั้งอาการและขบวนการ โดยจะปรากฏในตำแหน่งข้างหลังคำกริยานั้น ดังในตัวอย่างข้อ ก. หรืออาจจะปรากฏกับคำกริยาที่แสดงขบวนการโดยจะปรากฏในตำแหน่งข้างหน้าคำกริยานั้น ดังในตัวอย่างข้อ ข.

1.2.7 ผู้ทำให้สมบูรณ์² ได้แก่คำนามที่จะปรากฏในตำแหน่งข้างหลังคำกริยา และทำให้ความหมายของคำกริยาสมบูรณ์ หรือช่วยให้ความหมายของคำกริยาครบเข้า โดยที่คำนามนั้นไม่ใช่สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไป คือ ไม่ใช่ผู้ทรง-รับกริยา เช่น

- ก. สุเทพร้องเพลง
- ข. สุวิชาเป็นหมอ
- ค. หนังสือหนัก 1 ปอนด์

¹ เครื่องมือเครื่องใช้ ตรงกับ instrument ในภาษาอังกฤษ.

² ผู้ทำให้สมบูรณ์ ตรงกับ complement ในภาษาอังกฤษ.

เพลง หมอ และ ปอนด์ เป็นคำนำที่ปรากฏข้างหลังคำกริยาและทำให้
ความหมายของคำกริยา ร้อง เป็น และ นัก สมบูรณ์ คำนำชนิดนี้อาจจะปรากฏร่วมกับ
คำกริยาที่แสดงอาการ เช่น ร้อง ในตัวอย่างข้อ ก. หรืออาจจะปรากฏร่วมกับคำกริยาที่
แสดงสภาพ เช่น เป็น ในตัวอย่างข้อ ก. และ ค. ตามลำดับก็ได้

1.2.8 คำที่เกี่ยวข้องสถานที่¹ ได้แก่คำนำที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ เช่น

- ก. มีคอยู่ในกลอง
- ข. ในทะเลมีปลา
- ค. ข้างในบ้านหลังนี้เย็นสบายมาก
- ง. เรือจมลงในคลอง
- จ. เด็กคลานไต่โต๊ะ
- ฉ. น้องขวางมีคดงในหีบ

กลอง ทะเล บ้าน คลอง โต๊ะ และหีบ เป็นคำนำที่เกี่ยวข้องกับสถานที่
คำกริยาชนิดนี้จะปรากฏร่วมกับคำกริยาที่แสดงสภาพ เช่น อยู่ มี และ เย็นสบาย ใน
ตัวอย่างข้อ ก. ข. และ ค. หรืออาจจะปรากฏร่วมกับคำกริยาที่แสดงขบวนการ เช่น
จม ในตัวอย่างข้อ ง. หรืออาจจะปรากฏร่วมกับคำกริยาที่แสดงอาการ เช่น คลาน
ในตัวอย่างข้อ จ. หรือปรากฏร่วมกับคำกริยาที่แสดงทั้งอาการและขบวนการ เช่น ขวาง
ในตัวอย่างข้อ ฉ.

จะเห็นได้ว่าคำนำ 8 ชนิดดังกล่าวมาแล้วจะมีตำแหน่งในประโยค 2 ตำแหน่ง
เท่านั้น คือ ข้างหน้าคำกริยาและข้างหลังคำกริยา และคำนำเหล่านี้จะมีลักษณะเฉพาะทาง
ความหมาย ดังนี้

¹ คำที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ ตรงกับ location ในภาษาอังกฤษ.

1. คำนามที่ปรากฏในตำแหน่งข้างหน้าคำกริยา อาจจะมีลักษณะเฉพาะทาง
ความหมายเป็นอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

1. ผู้ทำกริยา
2. ผู้ก่อให้เกิดกริยา
3. ผู้ประสบการณ
4. ผู้ทรง-รับกริยา
5. ผู้รับประโยชน์
6. เครื่องมือเครื่องใช้
7. คำที่เกี่ยวข้องกับสถานที่

2.. คำนามที่ปรากฏในตำแหน่งข้างหลังคำกริยา อาจจะมีลักษณะเฉพาะทาง
ความหมายเป็นอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

1. ผู้ทำให้สมบุรณ์
2. ผู้ทรง-รับกริยา
3. ผู้รับประโยชน์
4. เครื่องมือเครื่องใช้
5. คำที่เกี่ยวข้องกับสถานที่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างคำกริยาที่แบ่งตามลักษณะเฉพาะทางความหมายเมื่อเรียงกันในประโยค

คำกริยาที่แสดงลักษณะเฉพาะทางความหมายอาจจะปรากฏรวมกันเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ 4 ประเภท และแต่ละประเภทก็ยังแบ่งย่อยได้อีกและเมื่อปรากฏรวมกันแล้วจะแสดงความสัมพันธ์ในคานต่าง ๆ คานใดคานหนึ่งหรือหลายคานดังกล่าวมาแล้ว¹ ดังต่อไปนี้

1.3.1 ประเภทที่คำกริยาคำหน้าเป็นคำกริยาที่แสดงสภาพ

เมื่อมีคำกริยาเรียงกันอาจจะมีคำกริยาคำหน้าเป็นคำกริยาที่แสดงสภาพและอาจจะตามด้วยคำกริยาที่แสดงสภาพด้วยกันหรือตามด้วยคำกริยาชนิดอื่นก็ได้ คำกริยาที่เรียงกันอาจจะปรากฏรวมกันในประโยคเป็นแบบย่อย ๆ ได้ดังนี้

1.3.1.1 แบบที่คำกริยาที่แสดงสภาพ 2 คำเรียงกัน

คำกริยาที่แสดงสภาพ 2 คำ เมื่อเรียงกันในประโยคจะแสดงความสัมพันธ์ในคานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และคานจำกัดความหมายกัน ดังต่อไปนี้

1.3.1.1.1 คานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

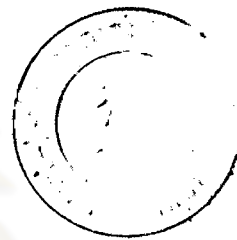
คำกริยาที่แสดงสภาพ 2 คำเรียงกันจะแสดงความสัมพันธ์ในคานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นลักษณะเดียว คือ

¹ ดูความสัมพันธ์ในคานต่าง ๆ หน้า 37 บทนี้.

ลักษณะที่คำกริยาทั้งสองแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นพร้อมกัน ¹ เช่น

ตัวอย่างที่คำกริยาทั้งสองแสดงสภาพ

- แบบ กอ กอ สุคา ตกใจ/กลัว
- แบบ กส กส(น) แม่ รักใคร่/ห่วงใย ลูก
สามี หึง/หวง ภรรยา
พี่ เกรง/กลัว ลุง
แดง โกรธ/เกลียด คำ

¹ จะสังเกตได้ว่า คำกริยาที่แสดงสภาพชนิดที่แสดงความรู้สึกเท่านั้นที่จะแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นพร้อมกันได้ เช่น

สุคา ตกใจ/กลัว
แม่ รักใคร่/ห่วงใย ลูก

คำกริยาที่แสดงสภาพชนิดที่แสดงสภาพหรือคุณลักษณะจะไม่แสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

เช่น

มีด แหลม/คม ✓
อากาศ ร้อน/อบอ้าว เป็นต้น

1.3.1.1.2 คานคำกริยาที่เรียงกันอาจจะจำกัดความหมายกันได้¹

เมื่อมีคำกริยาที่แสดงสภาพทั้ง 2 คำเรียงกัน อาจจะมีการจำกัดความหมายกันได้ 3 ลักษณะ คือ

ก. ลักษณะที่คำกริยาคำหน้าอาจจะจำกัดความหมายของคำกริยาคำหลังให้แคบเข้า ตัวอย่างที่คำกริยาทั้งสองแสดงสภาพ

สามี หึ่ง/หวง ภรรยา

หึ่ง ก. หมายถึง² หวง, เคียดแค้นด้วยหวงครูกัก, รียา

หวง ก. หมายถึง ไม่อยากให้, สงวนไว้, กันไว้

ในตัวอย่างว่า หึ่งหวง นี้ คำ หึ่ง ซึ่งเป็นคำกริยาคำหน้าจะจำกัดความหมายของคำ หวง ซึ่งเป็นคำกริยาคำหลังให้แคบเข้า คือทำให้มีความหมายว่า หวงครูกักเท่านั้น ไม่ใช่หวงสิ่งของทั่ว ๆ ไป

¹ การจำกัดความหมายของคำกริยา คือการที่คำกริยาที่เรียงกันคำหนึ่งมีความหมายช่วยจำกัดความหมายของคำกริยาอีกคำหนึ่ง หรือต่างจำกัดความหมายของกันและกันให้แคบลง เช่น

คำกริยา ระเหย จะจำกัดความหมายของคำกริยา แหง ให้แคบลง ให้มีความหมายว่า แห้งโดยการกระจายไปในอากาศ ตามความหมายประจำคำที่ปรากฏในพจนานุกรม ดังนี้

ระเหย ก. หมายถึงเหือดแห้งกระจายไปในอากาศ

แหง ว. หมายถึง ไม่มีน้ำ, หมคน้ำ, ไม่เปียก, ไม่สด

² ความหมายของคำกริยาในที่นี้ หมายถึงความหมายประจำคำ คือความหมายที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2493.

ข. ลักษณะที่คำกริยาคำหลังอาจจะจำกัดความหมายของคำกริยาคำหน้าให้แคบ
เขา

ตัวอย่างที่คำกริยาทั้งสองแสดงสภาพ

อากาศ ร้อน/อบอ้าว

ร้อน ว. ¹ หมายถึง มีความรู้สึกทางผิวหนังเหมือนถูกไฟ เป็นคัน
ตรงกันข้ามกับเย็น, กระทบกระวายเป็น เช่น ร้อนใจ เกรงรีบ
ซาอยู่ไม่ได้

อบอ้าว ว. หมายถึง ร้อนไม่มีลม

ในตัวอย่างว่า ร้อน/อบอ้าว นี้ คำ อบอ้าว ซึ่งเป็นคำกริยาคำหลังจะจำกัดความ
หมายของคำ ร้อน ซึ่งเป็นคำกริยาคำหน้าให้แคบเขา คือทำให้มีความหมายว่าร้อนชนิดที่
ไม่มีลม

น้อง คือ/ถือคือ

คือ ว. หมายถึง ไม่เชื่อฟัง, วายาก, สอนยาก

ถือคือ ก. หมายถึง อวดคี่, ทะนงตัว, จองทอง

ในตัวอย่างว่า คือ/ถือคือ นี้ คำ ถือคือ ซึ่งเป็นคำกริยาคำหลังจะจำกัดความหมาย
ของคำ คือ ซึ่งเป็นคำกริยาคำหน้าให้แคบเขา คือทำให้มีความหมายว่า คือแบบอวดคี่หรือ
จองทอง

¹ คำ ร้อน ในพจนานุกรม ๆ ถือว่าเป็น วิเศษณ์ แต่ในประโยคนี้คำ ร้อน ทำ
หน้าที่เป็นคำกริยา เพราะสามารถปรากฏในกรอบประโยคทดสอบที่อยู่ในตำแหน่งของคำ
กริยากรรมได้ เช่น

1. ก. นาม 1 แล้ว เช่น อากาศ ร้อน แล้ว
- ข. นาม กำลัง 2 เช่น อากาศ กำลัง ร้อน

ค. ลักษณะที่ทั้งคำกริยาคำหน้าและคำหลังรวมกันจำกัดความหมาย

ทั้งคำกริยาคำหน้าและคำกริยาคำหลังจะรวมกันจำกัดความหมายให้แคบลง
ตัวอย่างที่คำกริยาทั้งสองแสดงสภาพ

เกาะนี้ รก/ร้าง

รก ว. หมายถึง ไม่เคียน, เต็มไปด้วยสิ่งที่ไม่ต้องการมากเกินไปจน
รำคาญ เช่น รกหู

ร้าง ว. หมายถึง หอดทิ้งไว้, ไปจาก

ในตัวอย่างว่า รก/ร้าง นี้ คำ รก และ ร้าง จะรวมกันจำกัดความหมายให้
แคบเข้า คือทำให้มีความหมายว่า รกแบบที่ถูกละทิ้งไว้ และในขณะเดียวกันก็จะหมาย-
ความว่า ถูกละทิ้งไว้จนรกควาย

มีดคามนี้ แหลม/คม

แหลม ว. หมายถึง บลายนแหลมคม, ไว, จดาค เช่น ปัญญาแหลม

คม ว. หมายถึง แหลมที่สุด, เฉียบแหลม เช่น ปัญญาคม

ในตัวอย่างว่า แหลม/คม นี้ คำกริยา แหลมและคม จะรวมกันจำกัดความ
หมายของกันและกันให้แคบเข้า คือทำให้มีความหมายว่าทั้งปลายแหลมคมแบบแหลมที่สุด
และในขณะเดียวกันก็แหลมที่สุดแบบเฉียบคมด้วย

เด็ก ตกใจ/กลัว เสียจริต

ตกใจ ก. หมายถึง ละคุงขึ้นโดยไม่รู้ตัวเมื่อได้ยินเสียงดัง ๆ หรือ ใครมา
ถูกตัว, ใจหาย

กลัว ก. หมายถึง รู้สึกหวาดสะคุง

ในตัวอย่างว่า ตกใจ/กลัว นี้ คำกริยา ตกใจ และ กลัว จะรวมกันจำกัดความ-
หมายของกันและกันให้แคบเข้า คือ ทำให้มีความหมายว่าทั้งตกใจแบบที่รู้สึกหวาดสะคุง
และในขณะเดียวกันก็รู้สึกกลัวแบบใจหายด้วย

คำ โกรธ/เกลียด แดง

โกรธ ก. หมายถึง เคือง, ชุนเคือง

เกลียด ก. หมายถึง ชัง, ไม่ชอบ, สะอิดสะเอียน, ขยะแขยง

ในตัวอย่างว่า โกรธ/เกลียด นี้ คำกริยา โกรธ และ เกลียด จะรวมกันจำกัดความหมายให้แคบเข้า คือ ทำให้มีความหมายว่าทั้งโกรธแบบชัง และเกลียดแบบเคือง ด้วย

พี เกรง/กลัว ดุง

เกรง ว. หมายถึง กลัว, ขยาค, ขาม, ไม่กล้า

กลัว ว. หมายถึง รู้สึกหวาดสะอิดสะเอียน

ในตัวอย่างว่า เกรง/กลัว คำกริยา เกรงและกลัว จะรวมกันจำกัดความหมายให้แคบเข้า คือทำให้มีความหมายว่าทั้งเกรงแบบหวาดสะอิดสะเอียน และกลัวแบบขยาค

1.3.1.2 แบบที่คำกริยาที่แสดงสภาพกับคำกริยาที่แสดงอาการเรียงกัน

คำกริยาที่แสดงสภาพกับคำกริยาที่แสดงอาการเมื่อเรียงกันในประโยคจะแสดงความสัมพันธ์ในด้านเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และผลของการกระทำ ดังต่อไปนี้

1.3.1.2.1 ด้านเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

คำกริยาที่แสดงสภาพกับคำกริยาที่แสดงอาการเมื่อเรียงกันในประโยค จะแสดงความสัมพันธ์ในด้านเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นลักษณะเดียว คือ ลักษณะที่คำกริยาคำหน้าแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนแล้วดำเนินไปพร้อมกับเหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยาคำหลัง

ตัวอย่างที่คำกริยาคำหน้าแสดงสภาพคำกริยาคำหลังแสดงอาการ

- แบบ ก_อก_อ / เด็ก ตกใจ/ร้องไห้
เขา ตื่นตก/ตะโกน ลั่น
- แบบ ก_อก_พ(น) / น้อง สนใจ/ถาม ปัญหา ครู

1.3.1.2.2 งานที่คำกริยาคำหลังเป็นผลของคำกริยา

คำหนา

ตัวอย่างที่คำกริยาคำหนาแสดงสภาพกับคำกริยาคำหลังแสดงอวการ

- แบบ กอ กอ ลุก ก็ใจ/หัวเราะ ไร่

1.3.1.3 แบบที่คำกริยาที่แสดงสภาพกับคำกริยาที่แสดงขบวนการ เรียงกัน

คำกริยาที่แสดงสภาพกับคำกริยาที่แสดงขบวนการเมื่อ เรียงกันในประโยค จะแสดงความสัมพันธ์ในคานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และในคานผลของการกระทำ ดังต่อไปนี้ คือ

1.3.1.3.1 คานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

คำกริยาที่แสดงสภาพกับคำกริยาที่แสดงขบวนการ เมื่อ เรียงกัน ในประโยคจะแสดงความสัมพันธ์ในคานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น 2 ลักษณะ คือ

ก. ลักษณะที่คำกริยาคำหนาแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนแล้วคำเนนไปพร้อมกับ เหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยาคำหลัง

ตัวอย่างที่คำกริยาคำหนาแสดงสภาพกับคำกริยาคำหลังแสดงขบวนการ

- แบบ กอ กอ น้อง ตกใจ/ตื่น ไร่

ข. ลักษณะที่คำกริยาทั้งสองแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นพร้อมกัน

ตัวอย่างที่คำกริยาคำหนาแสดงสภาพกับคำกริยาคำหลังแสดงขบวนการ

- แบบ กอ กอ(น) ฉัน ยืน/เห็น เธอ
น้อง เพลิน/ฟัง เพลง
นักเรียน สนใจ/ฟัง ครู

1.3.1.3.2 ด้านคำกริยาคำหลังเป็นผลของคำกริยาคำหน้า

ตัวอย่างที่คำกริยาคำหน้าแสดงสภาพกับคำกริยาคำหลังแสดงขบวนการ

- แบบ กูกูส(น) แม่ นึก / เห็น ภาพลูก

1.3.1.4 แบบที่คำกริยาที่แสดงสภาพกับคำกริยาที่แสดงทั้งอาการและขบวนการ เรียงกัน

คำกริยาที่แสดงสภาพกับคำกริยาที่แสดงทั้งอาการและขบวนการ เมื่อเรียงกันในประโยคจะแสดงความสัมพันธ์ในค่านเหตุการณที่่เกิดขึ้นเท่านั้น ดังต่อไปนี้

1.3.1.4.1 ด้านเหตุการณ์ที่่เกิดขึ้น

คำกริยาที่แสดงสภาพกับคำกริยาที่แสดงทั้งอาการและขบวนการ เมื่อเรียงกันในประโยคจะแสดงความสัมพันธ์ในค่านเหตุการณที่่เกิดขึ้นลักษณะเดียว คือ

ลักษณะที่่คำกริยาคำหน้าแสดง เหตุการณที่่เกิดขึ้นก่อนแล้วดำเนินไปพร้อมกับเหตุการณที่่แสดงโดยคำกริยาคำหลัง

ตัวอย่างที่่คำกริยาคำหน้าแสดงสภาพกับคำกริยาคำหลังแสดงทั้งอาการและขบวนการ

- แบบ กูกูส(น)¹ เขา เผลอ/ถม น้ำลาย

¹ ลักษณะที่่คำกริยาแสดงสภาพเรียงกับคำกริยาที่่แสดงทั้งอาการและขบวนการ เป็นลักษณะที่่ไม่ค่อยจะมีปรากฏ เท่าที่่พบมีตัวอย่างเพียงตัวอย่างเดียว.

1.3.2 ประเภทที่คำกริยาคำหน้าเป็นคำกริยาที่แสดงขบวนการ

เมื่อมีคำกริยาเรียงกันอาจจะมีคำกริยาคำหน้าเป็นคำกริยาที่แสดงขบวนการและอาจจะตามด้วยคำกริยาที่แสดงขบวนการด้วยกัน หรือตามด้วยคำกริยาชนิดอื่นก็ได้ คำกริยาที่เรียงกันจะปรากฏรวมกันในประโยคเป็นแบบย่อย ๆ ได้ ดังนี้

1.3.2.1 แบบที่คำกริยาที่แสดงขบวนการ 2 คำเรียงกัน

เมื่อคำกริยาที่แสดงขบวนการ 2 คำเรียงกันในประโยคจะแสดงความสัมพันธ์ในค่านเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในลักษณะต่าง ๆ ในด้านการจำกัดความหมายและในค่านผลของการกระทำดังต่อไปนี้

1.3.2.1.1 ค่านเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

คำกริยาที่แสดงขบวนการ 2 คำเมื่อเรียงกันในประโยคจะแสดงความสัมพันธ์ในค่านเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น 3 ลักษณะ คือ

ก. ลักษณะที่คำกริยาคำหน้าแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและเสร็จสิ้นลงก่อนเหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยาคำหลัง

ตัวอย่างที่คำกริยาทั้งสองแสดงขบวนการ

- แบบ ก อ ก อ	ลุกบอล	กระเด็น/กระดอน
	ลุง	เจ็บ/ตาย
	ปากกา	กลิ้ง/ตก จากโต๊ะ
	นาแม่ลงนี้	ไถ/คราดแล้ว

ข. ลักษณะที่คำกริยาคำหน้าแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนแล้วดำเนินไปพร้อมกับเหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยาคำหลัง

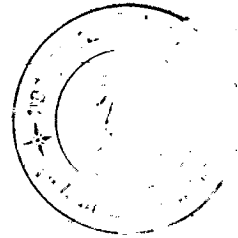
ตัวอย่างที่คำกริยาทั้งสองแสดงขบวนการ

- แบบ ก อ ก อ	เสียดัน	เปียก/ชุ่ม
	ปีบ	บวบ/บวบ
	เสื่อนอง	ยับ/ยุ่ย

ค. ลักษณะที่คำกริยาทั้งสองแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นพร้อมกัน

ตัวอย่างที่คำกริยาทั้งสองแสดงขบวนการ

- แบบ ก อ ก ำ ำ
 ำ ำ ำ ำ
 ำ ำ ำ ำ

1.3.2.1.2 คำกริยาที่เรียงกันอาจจะจำกัดความ-
หมายกันได้

เมื่อมีคำกริยาที่แสดงขบวนการทั้ง 2 คำเรียงกันอาจจะมีการจำกัดความหมายกันได้ 3 ลักษณะ คือ

ก. ลักษณะที่คำกริยาคำหน้าอาจจะจำกัดความหมายของคำกริยาคำหลังให้แคบเข้า

ตัวอย่าง ที่คำกริยาทั้งสองแสดงขบวนการ

ำ ำ ำ ำ
 ำ ำ ำ ำ
 ำ ำ ำ ำ

ในตัวอย่างว่า ำ ำ ำ ำ นี้ คำ ำ ำ ซึ่งเป็นคำกริยาคำหน้าจะจำกัดความหมายของคำ ำ ำ ซึ่งเป็นคำกริยาคำหลังให้แคบเข้า คือทำให้มีความหมายว่า ำ ำ ชนิดที่น้ำกระจายไปในอากาศ

ำ ำ ำ ำ
 ำ ำ ำ ำ
 ำ ำ ำ ำ
 ำ ำ ำ ำ
 ำ ำ ำ ำ

ในตัวอย่างว่า เจ็บ/ตาย นี้ คำ เจ็บ ซึ่งเป็นคำกริยาคำหน้าจะจำกัดความหมายของคำ ตาย ซึ่งเป็นคำกริยาคำหลังให้แคบเข้า คือทำให้มีความหมายว่า ตายเพราะป่วย ไม่ใช่ตายเพราะอุบัติเหตุหรือควยวิธอื่น

ข. ลักษณะที่คำกริยาคำหลังอาจจะจำกัดความหมายของคำกริยาคำหน้าให้แคบเข้า

ตัวอย่าง ที่คำกริยาทั้งสองแสดงชบวนการ

ชายกระโปรง หลุด/ลุย แลว

หลุด ก. หมายถึง ออกจากที่ที่ติดอยู่

ลุย ก. หมายถึง คลายออกไม่แน่น

ในตัวอย่างว่า หลุด/ลุย นี้ คำ ลุย ซึ่งเป็นคำกริยาคำหลังจะจำกัดความหมายของคำ หลุด ซึ่งเป็นคำกริยาคำหน้าให้แคบเข้า คือทำให้มีความหมายว่า หลุดชนิดที่คลายออกไม่แน่น ไม่ใช่หลุดเพราะแตกหรือควยวิธอื่น

เสื้อฉีก เปียก/ซุ่ม

เปียก ว. หมายถึง อ่อน, ซุ่มควยน้ำ, และ

ซุ่ม ก. หมายถึง เปียก, ชื้น

ในตัวอย่างว่า เปียก/ซุ่ม นี้ คำ ซุ่ม ซึ่งเป็นคำกริยาคำหลังจะจำกัดความหมายของคำ เปียก ซึ่งเป็นคำกริยาคำหน้าให้แคบเข้า คือทำให้มีความหมายว่า เปียกชนิดที่ชื้นควยน้ำ (คือเปียกชนิดที่ชุ่มน้ำไว้ควยเช่นกระดาษชุบชุ่มน้ำ)

เสื้อฉีก ยับ/ยู่ยี้

ยับ ก. หมายถึง ชำชอก, พังหลาย, ปนเปื้อน

ยู่ยี้ ว. หมายถึง ย่น, ยับ, ไม่เป็นระเบียบ

ในตัวอย่างว่า ยับ/ยู่ยี้ นี้ คำ ยู่ยี้ ซึ่งเป็นคำกริยาคำหลังจะจำกัดความหมายของคำ ยับ ซึ่งเป็นคำกริยาคำหน้าให้แคบเข้า คือทำให้มีความหมายว่า ยับมากจนย่น

ผมเค็ก ตัด/ซอย แลว

ตัด ก. หมายถึง บั่น, รอน, หอน, ทำให้ขาด

ซอย ก. หมายถึง ทำดี ๆ เช่น ซอยเทา, สับดี ๆ, ฆ่าหรือตัดให้
เป็นเส้นเล็ก ๆ

ในตัวอย่างว่า ตัด/ซอย นี้ คำ ซอย ซึ่งเป็นคำกริยาคำหลังจะจำกัดความหมาย
ของคำ ตัด ซึ่งเป็นคำกริยาคำหน้าให้แคบเข้า คือทำให้มีความหมายว่า ตัดชนิดที่ทำได้ ๆ
คือซอยนั่นเอง ไม่ใช่ตัดธรรมดา

รถ พลิก/ตะแคง แลว

พลิก ก. หมายถึง กลับ เอน พลิกหน้าหนังสือ ก็คือกลับหน้าหนังสือ
(เปิดหน้าหนังสือ)

ตะแคง ก. หมายถึง เอียง, เอียงข้างลง

ในตัวอย่างว่า พลิก/ตะแคง นี้ คำ ตะแคง ซึ่งเป็นคำกริยาคำหลังจะจำกัด
ความหมายของคำ พลิก ซึ่งเป็นคำกริยาคำหน้าให้แคบเข้า คือทำให้มีความหมายว่า พลิก
แบบเอียงเอียงข้างลง

- ค. ลักษณะที่ทั้งคำกริยาคำหน้าและคำหลังร่วมกันจำกัดความหมาย
ทั้งคำกริยาคำหน้าและคำหลังจะร่วมกันจำกัดความหมายให้แคบเข้า

ตัวอย่างที่คำกริยาทั้งสองแสดงขบวนการ

บ้านหลังนี้ ยุ/พัง แลว

ยุ ก. หมายถึง รวนยุเพราะหมดสภาพความแข็งแรงคงทน

พัง ก. หมายถึง แตกหักหลายลง

ในตัวอย่างว่า ยุ/พัง นี้ คำ ยุ และ พัง จะร่วมกันจำกัดความหมายให้แคบเข้า
คือทำให้มีความหมายว่า ยุและแตกหักหลายลง และในขณะเดียวกันก็จะหมายความว่า พัง
เพราะรวนยุหมดสภาพความแข็งแรงคงทน

	นอ๑ง	จ๑ก/แน๑น	แ๑ลว
จ๑ก	ก.	หมาย๑ถึง	แน๑นภายในราง๑กาย, อ๑ด, บิ๑ด, ช๑ก
แน๑น	ก.	หมาย๑ถึง	รู๑ต๑งอ๑ดอ๑ด, ค๑บ, ไม๑ค๑ด๑น, ย๑คเย๑ียด, อ๑ดแ๑

ใน๑ตัวอย่าง๑ว๑ จ๑ก/แน๑น นี๑ ค๑ จ๑ก และ แน๑น จะรวม๑กันจำ๑กั๑ความหมาย๑ซึ่ง๑กัน และ๑กันใ๑ห้แ๑บ๑เข๑า คือ๑ทำ๑ใ๑ห้มีความหมาย๑ว๑ว๑ จ๑กแบบ๑ที่รู๑ต๑งอ๑ดอ๑ด และใน๑ขณะ๑เดียวกัน๑ก็รู๑ต๑งอ๑ดอ๑ด แน๑นภายในราง๑กาย

	ห๑ว๑เช๑า๑น๑น	ค๑น/ค๑
ค๑น	ว.	หมาย๑ถึง
		แ๑ง, ๑ระ๑ค๑ง, ไม๑มี๑มัน, ไม๑มี๑เง๑า, จ๑กไม๑คิ๑ด
		(ใ๑ส๑ำห๑รับ๑ของ๑ระ๑เบิ๑ดใ๑ค๑ เช่น๑ ป๑น และ๑ประ๑ท๑ด เป็น๑ตน๑),
		ไม๑อ๑ย

ค๑	ว.	หมาย๑ถึง	มี๑สี๑เช๑น๑สี๑เช๑มา, มี๑ด

ใน๑ตัวอย่าง๑ว๑ ค๑น/ค๑ นี๑ ค๑ ค๑น และ ค๑ จะรวม๑กันจำ๑กั๑ความหมาย๑ใ๑ห้แ๑บ๑เข๑า คือ๑ทำ๑ใ๑ห้มีความหมาย๑ว๑ว๑ ค๑นแบบ๑ที่มี๑สี๑เช๑น๑สี๑เช๑มา คือ๑แบบ๑ที่มี๑สี๑ค๑ว๑ย และใน๑ขณะ๑เดียวกัน๑ก็ค๑แบบ๑ที่แ๑ง๑ระ๑ค๑ง๑ว๑ย

1.3.2.1.3 ค๑นค๑กร๑ย๑ค๑ห๑งเป็น๑ผล๑ของค๑กร๑ย๑

ค๑ห๑น๑

ตัวอย่าง๑ที่ค๑กร๑ย๑ห๑ง๑แสดง๑ข๑ว๑น๑การ

- แบบ๑ ก๑ก๑	จ๑น	ห๑ด๑น/แ๑ก	แ๑ลว
	คน๑ไม	ห๑ก/โ๑น	แ๑ลว
	ป๑าก๑กา	ก๑ล๑ง/๑ตก	จ๑ก๑โ๑ตะ
	น๑	ระ๑เหย๑	/แ๑ง
	ล๑ง	เจ๑็บ/๑ตาย	

1.3.2.2 แบบที่คำกริยาที่แสดงขบวนการกับคำกริยาที่แสดงทั้งอาการและขบวนการ เรียงกัน

คำกริยาที่แสดงขบวนการกับคำกริยาที่แสดงทั้งอาการ และขบวนการ เมื่อเรียงกันในประโยคจะแสดงความสัมพันธ์ทางคานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และคานผลของการกระทำ ดังต่อไปนี้

1.3.2.2.1 คานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

คำกริยาที่แสดงขบวนการกับคำกริยาที่แสดงทั้งอาการและขบวนการ เมื่อเรียงกันจะแสดงความสัมพันธ์ในคานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ลักษณะเดียว คือ ลักษณะที่คำกริยาคำหน้าแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนแล้วดำเนินไปพร้อมกับเหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยาคำหลัง

ตัวอย่างที่คำกริยาคำหน้าแสดงขบวนการ กับคำกริยาคำหลังแสดงทั้งอาการและขบวนการ

- แบบ กู กูล (น) นำ ไหล/เซาะ ตลิ่ง

1.3.2.2.2 คานคำกริยาคำหลังเป็นผลของคำกริยาคำหน้า

ตัวอย่างที่คำกริยาคำหน้าแสดงขบวนการ คำกริยาคำหลังแสดงทั้งอาการและขบวนการ

- แบบ กู กูล (น) นำ ขึ้น/ท่วม ฝั่ง

1.3.3 ประเภทที่คำกริยาคำหน้าเป็นคำกริยาที่แสดงอาการ

เมื่อมีคำกริยาเรียงกันอาจจะมีคำกริยาคำหน้าเป็นคำกริยาที่แสดงอาการ และอาจจะตามด้วยคำกริยาที่แสดงอาการควบกัน หรือตามด้วยคำกริยาชนิดอื่นก็ได้ คำกริยาที่เรียงกันอาจจะปรากฏรวมกันในประโยคเป็นแบบย่อย ๆ ได้ดังนี้

1.3.3.1 แบบที่คำกริยาที่แสดงอาการ 2 คำเรียงกัน

คำกริยาที่แสดงอาการ 2 คำเมื่อเรียงกันในประโยคจะแสดงความสัมพันธ์ในค่านเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และในค่านจุดมุ่งหมาย ดังต่อไปนี้

1.3.3.1.1 ค่านเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

คำกริยาที่แสดงอาการ 2 คำเมื่อเรียงกันจะแสดงความสัมพันธ์ในค่านเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น 3 ลักษณะ คือ

ก. ลักษณะที่คำกริยาคำหน้าแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและเสร็จสิ้นลงก่อนเหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยาคำหลัง

ตัวอย่างที่คำกริยาทั้งสองแสดงอาการ

- แบบ ก_๑ก_๒

ครู	กระแอม/ไอ	แล้ว
เด็ก	คุกเข่า/คลาน	
นิค	ผงะ/หงายหลัง	
แดง	ล่น/หกหลม	
ฉัน	ถลา/หกหลม	
- แบบ ก_๑(น)ก_๒(น)

วิทย์	สรุป	ข่าว	แถลง	ประชาชน
นอง	หา	คำถาม	ถาม	เพื่อน
- แบบ ก_๑ก_๒(น)

แดง	ตาม/บอก	ความจริง	ฉัน

ข. ลักษณะที่คำกริยาคำหน้าแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนแล้วคำเนนไปพร้อมกับเหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยาคำหลัง

ตัวอย่างที่คำกริยาทั้งสองเป็นคำกริยาที่แสดงอาการ

- แบบ ก_๑ก_๒

ลูก	ร้องไห้/สะอึกสะอื้น
- แบบ ก_๑ก_๒(น)

เด็ก	วิ่ง/สะกด	กอนหิน
หมา	กระโดด/ลอด	บวง

ค. ลักษณะที่คำกริยาทั้งสองแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นพร้อมกัน เช่น

ตัวอย่างที่คำกริยาทั้งสองแสดงอาการ

- แบบ กอกอ	สิงโต	ร้อง/คำราม
	คุณยาย	นั่ง/ท้าว
	เขา	เที่ยว/เรร่อน ทั้งปี
	ปลา	กระโดด/คืบ
	น้อง	กระโดด/ถอยหลัง
- แบบ กออส(น)	นก	บิน/เรร่อน
	ไก่	ขัน/บอก เวลา
	รถ	แล่น/ผ่าน โรงเรียนฉัน
	คนไข้	เพื่อ/เรียก พ่อ
	เสือ	หมอบ/คอย เหยื่อ
- แบบ กออท(นน)	แม่	นั่ง/ซักถาม เรื่องราว ฉัน
	น้อง	เดิน/อวด กระเป๋า เพื่อน
	น้อย	ออกปาก/ขอยืม เงิน ฉัน
- แบบ กอสอท(นน)	น้อง	รบเรา/ขอ เงิน แม่
	หัวหน้า	ประชุม/ปรึกษา งาน ลูกน้อง
- แบบ กอส(น) กอท(น)	เขา	อวด เพื่อน
	แม่	เขียน รายการอาหาร สั่ง คนครัว
	ออย	เขียน จดหมาย ตอบ เพื่อน

กริยาคำหน้า

1.3.3.1.2 ค่านกริยาคำหลังเป็นจุดมุ่งหมายของค่านกริยาคำหน้า

ตัวอย่างที่ค่านกริยาทั้งสองแสดงอาการ

- แบบ ก_สก_ท(นน) นอง รบเรา/ขอ เงิน แม่
 เขา ตาม/บอก ความจริง ฉัน
 หัวหน้า ประชุม/ปรึกษา งาน ลูกน้อง
- แบบ ก_ส(น) ก_ท(น) แม่ เขียน รายการอาหาร ตั้ง แฉง
 ลูก เขียน จดหมาย ตอบ เพื่อน
 หนังสือพิมพ์ รวบรวม ข่าว เสนอ ประชาชน
 นิต ชู ของขวัญ อวด เพื่อน

1.3.3.2 แบบที่ค่านกริยาที่แสดงอาการกับค่านกริยาที่แสดงสภาพเรียงกัน

ค่านกริยาที่แสดงอาการกับค่านกริยาที่แสดงสภาพเมื่อเรียงกันในประโยค จะแสดงความสัมพันธ์ในด้านเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และด้านผลของการกระทำ ดังต่อไปนี้

1.3.3.2.1 ด้านเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ค่านกริยาที่แสดงอาการกับค่านกริยาที่แสดงสภาพเมื่อเรียงกัน จะแสดงความสัมพันธ์ในด้านเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น 2 ลักษณะ คือ

ก. ลักษณะที่ค่านกริยาคำหน้าแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน แล้วดำเนินไปพร้อมกับ เหตุการณ์ที่แสดงโดยค่านกริยาคำหลัง

ตัวอย่างที่ค่านกริยาคำหน้าแสดงอาการค่านกริยาคำหลังแสดงสภาพ

- แบบ ก_สก_ส(น) แม่ คม/ไต่ก้น คอกมะลิ
- ข. ลักษณะที่ค่านกริยาทั้งสองแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นพร้อมกัน เช่น

ตัวอย่างที่ค่านกริยาคำหน้าแสดงอาการค่านกริยาคำหลังแสดงสภาพ

- แบบ ก_อก_ส(น) ลูก ร้องไห้/ลืคถึง แม่

1.3.3.2.2 ด้านคำกริยาคำหลังเป็นผลของคำกริยา

คำหน้า เช่น

ตัวอย่างที่คำกริยาคำหน้าแสดงอาการคำกริยาคำหลังแสดงสภาพ

- แบบ ก ล ก ล (น) แม่ คม/ไคล่ ลื่น คอกมะลิ

1.3.3.3 แบบที่คำกริยาที่แสดงอาการกับคำกริยาที่แสดงขบวนการ

เรียงกัน

คำกริยาที่แสดงอาการกับคำกริยาที่แสดงขบวนการเมื่อเรียงกันในประโยคจะแสดงความสัมพันธ์ในด้านเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในด้านผลของการกระทำและในด้านจุดมุ่งหมาย ดังต่อไปนี้

1.3.3.3.1 ด้านเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

คำกริยาที่แสดงอาการกับคำกริยาที่แสดงขบวนการเมื่อเรียงกัน จะแสดงความสัมพันธ์ในด้านเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น 3 ลักษณะ คือ

- ก. ลักษณะที่คำกริยาคำหน้าแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและเสร็จสิ้นลงก่อนเหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยาคำหลัง เช่น

ตัวอย่างที่คำกริยาคำกริยาคำหน้าแสดงอาการคำกริยาคำหลังแสดงขบวนการ

- แบบ ก อ ก อ น้อง นอน/ตื่น แล้ว แดง หลวม/สลับ แล้ว

- ข. ลักษณะที่คำกริยาคำหน้าแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนแล้วดำเนินไปพร้อมกับเหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยาคำหลัง เช่น

ตัวอย่างที่คำกริยาคำหน้าแสดงอาการคำกริยาคำหลังแสดงขบวนการ

- แบบ ก อ ก อ ลุง นอน/หล่น
- แบบ ก ล (น) ก ล เพื่อน จับ ขอมือฉัน บิด

ค. ลักษณะที่คำกริยาทั้งสองแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นพร้อมกัน

ตัวอย่างที่คำกริยาคำหน้าแสดงอาการคำกริยาคำหลังแสดงขบวนการ

- แบบ ก_อก_อ นักเรียน พบ/หลับ
 เพื่อน ยืน/ตีพังก อยู่
- แบบ ก_อก_ส(น) น้อง ชะเงอ/มอง การแสดง
 เขา เหอบ/มอง ทองฟ้า

1.3.3.3.2 คานคำกริยาคำหลัง เป็นผลของคำกริยา

คำหน้า

ตัวอย่างที่คำกริยาคำหน้าแสดงอาการคำกริยาคำหลังแสดงขบวนการ

- แบบ ก_อก_อ แดง หกลม/สลับ

1.3.3.3.3 คานคำกริยาคำหลัง เป็นจุดมุ่งหมายของคำ

กริยาคำหน้า

ตัวอย่างที่คำกริยาคำหน้าแสดงอาการคำกริยาคำหลังแสดงขบวนการ

- แบบ ก_อก_ส(น) น้อง ชะเงอ/มอง การแสดง
- แบบ ก_ส(น)ก_ส เพื่อน จับ ข้อมือฉัน บิด

1.3.3.4 แบบที่คำกริยาที่แสดงอาการ กับคำกริยาที่แสดงทั้งอาการและขบวนการ เรียงกัน

คำกริยาที่แสดงอาการ กับคำกริยาที่แสดงทั้งอาการและขบวนการ เมื่อเรียงกันในประโยค จะแสดงความสัมพันธ์ในคานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และในคานจุดมุ่งหมายดังต่อไปนี้

1.3.3.4.1 ค่านเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

คำกริยาที่แสดงอาการ กับคำกริยาที่แสดงทั้งอาการและ
ขบวนการ เมื่อเรียงกันจะแสดงความสัมพันธ์ในค่านเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น 3 ลักษณะ คือ

ก. ลักษณะที่คำกริยาคำหน้าแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและเสร็จสิ้นลงก่อนเหตุการณ์
ที่แสดงโดยคำกริยาคำหลัง

ตัวอย่างที่คำกริยาคำหน้าแสดงอาการ คำกริยาคำหลังแสดงทั้งอาการและขบวนการ

- แบบ ก_สก_ส(น) นก จิก/กิน นอน
- แบบ ก_ส(น)ก_ส เพื่อน จุก บุหรื สูบ
นก จิก นอน กิน
- แบบ ก_สก_ท(นณ) เขา ตาม/เก็บ เงิน ลูกคา
- แบบ ก_ส(น) ก_ท(น) นำ ทำ อาหาร ถวาย พระ
แม่คา นับ เงิน ทอน ลูกคา
แม่ หยิบ เงิน จ่าย หมอ
สุคา พิมพ์ รายงาน เสนอ หัวหน้า
เด็ก ทำ การบ้าน ส่ง ครู
พระอาจารย์ ทำ น้ำมนต์ พรม ลูกศิษย์

ข. ลักษณะที่คำกริยาคำหน้าแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนแล้วดำเนินไปพร้อมกับ
เหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยาคำหลัง

ตัวอย่างที่คำกริยาคำหน้าแสดงอาการ คำกริยาคำหลังแสดงทั้งอาการและขบวนการ

- แบบ ก_สก_ส(น) ตำรวจ ล้อม/จับ คนร้าย
บริษัท โฆษณา/ขาย รถยนต์
- แบบ ก_สก_ท(นณ) เขา ติดตอ/กุ เงิน ธนาคาร

ค. ลักษณะที่คำกริยาทั้งสองแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นพร้อมกัน

ตัวอย่างที่คำกริยาคำหน้าแสดงอาการคำกริยาคำหลังแสดงทั้งอาการและขบวนการ

- แบบ ก _อ ก _ส (น)	เพื่อน	ยื่น/ซื้อ	ซอง
	เด็ก	เดิน/กิน	ขนม
- แบบ ก _ส (น)ก _ส	ทหาร	ถือ	ปืน
			แกว่ง
- แบบ ก _อ ก _ท (نن)	ครู	ยื่น/แจก	รางวัล
	แม่	นั่ง/ป้อน	ข้าว
			ลูก

1.3.3.4.2 กานคำกริยาคำหลังเป็นจุดมุ่งหมายของคำ

กริยาคำหน้า

ตัวอย่างที่คำกริยาคำหน้าแสดงอาการคำกริยาคำหลังแสดงทั้งอาการและขบวนการ

- แบบ ก _ส ก _ส (น)	บริษัท	โฆษณา/ขาย	รถยนต์
	ตำรวจ	ดอม/จับ	คนร้าย
	แมว	ไล่/ตะครุบ	หนู
- แบบ ก _ส (น)ก _ส	เพื่อน	จุด	บุหรี่
	นก	จิก	หนอน
			กิน
- แบบ ก _อ ก _ส (น)	หมา	กระโดด/จับ	ก้อนเนื้อ
- แบบ ก _อ ก _ท (نن)	ครู	เดิน/แจก	ข้อสอบ
	พ่อ	คุกเขา/ถวาย	อาหาร
			พระ
- แบบ ก _ส ก _ท (نن)	เขา	ติดตอ/กู้	เงิน
	พนักงาน	ตาม/เก็บ	เงิน
			ลูกค้า

- แบบ ก_๑(น)ก_๒(น) นำ ทำ อาหาร ถวาย พระ
แม่ ค้า นับ เงิน ทอน ลูก ค้า
สุ คา พื ม พ ร าย งาน เส น อ ห ั ว ห น า
พ ร ะ อ า จ าร ย ทำ น ำ ม น ค พ ร ม ล ู ก ิ ษ ย์

1.3.4 ประเภทที่คำกริยาคำหน้าเป็นคำกริยาที่แสดงทั้งอาการและขบวนการ

เมื่อมีคำกริยาเรียงกันอาจจะมีคำกริยาคำหน้าเป็นคำกริยาที่แสดงทั้งอาการและขบวนการ และอาจจะตามด้วยคำกริยาที่แสดงทั้งอาการและขบวนการด้วยกัน หรือตามด้วยคำกริยาชนิดอื่นก็ได้ คำกริยาที่เรียงกันอาจจะปรากฏร่วมกันในประโยคเป็นแบบย่อย ๆ ได้ดังนี้

1.3.4.1 แบบที่คำกริยาที่แสดงทั้งอาการและขบวนการ 2 คำ

เรียงกัน

คำกริยาที่แสดงทั้งอาการและขบวนการเมื่อเรียงกันในประโยค อาจ จะแสดงความสัมพันธ์ในค่านเหตุการณที่่เกิดขึ้น และในค่านจุดมุ่งหมาย ดังต่อไปนี้

1.3.4.1.1 ค่านเหตุการณที่่เกิดขึ้น

คำกริยาที่แสดงทั้งอาการและขบวนการ 2 คำเรียงกัน จะแสดงความสัมพันธ์ในค่านเหตุการณที่่เกิดขึ้น 3 ลักษณะ คือ

ก. ลักษณะที่คำกริยาคำหน้าแสดงเหตุการณที่่เกิดขึ้นและเสร็จสิ้นลงก่อนเหตุการณที่่แสดงโดยคำกริยาคำหลัง เช่น

ตัวอย่างที่คำกริยาทั้งสองแสดงทั้งอาการและขบวนการ

- แบบ ก_๑ก_๒(น) ข าง เช อ ม / ช ู บ โ ห ะ
แม ส ระ / เช ื ท ณ ม

- แบบ ก_๑(น)ก_๑

พ่อ มวน บหรี ด้ย
ลุง เก็บ ด้ก ขาย
พอดำ เชือด ไก่ ขาย
แดง บิด ด้ย ตาก
แม่ ห่อ ขนม ขาย
น้อง ชู๋ ขนม กิน
เพื่อน เขย เจ้ามหรี ด้ย
นักเรียน ขยำ กระจ่าง ด้ย

- แบบ ก_๑(น)ก_๓(น)

แม่ ชู๋ ขนม แจก ลูก
เจาแก่ เบิก เงิน ขาย ลูกน้อง
ชาวสวน เก็บ ด้ก ขาย เจก
ลุง ตัก น้ำ รด ต้นไม้
ชาวบ้าน ฆ่า ไก่ สั่งเวย เจาพอ
แม่ หยิบ แหวน คีน คนขาย

ข. ลักษณะที่คำกริยาคำหน้าแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน แล้วดำเนินไปพร้อมกับ
เหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยาคำหลัง

ตัวอย่างที่คำกริยาทั้งสองแสดงทั้งอาการและขบวนการ

- แบบ ก_๑ก_๑(น) แมว ตะครุบ/กัด หนู

ค. ลักษณะที่คำกริยาทั้งสองแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นพร้อมกัน

ตัวอย่างที่คำกริยาทั้งสองแสดงทั้งอาการและขบวนการ

- แบบ ก_๑ก_๑(น) น้อง ขยำ/ขยี้ กระจ่าง
หมา กัด/ขยำ ขาเด็ก

- แบบ ก_๑(น) ก_๓(น) สมศักดิ์ เท น้ำ รด ต้นไม้

1.3.4.3.1 คำานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

คำกริยาที่แสดงทั้งอาการและขบวนการกับคำกริยาที่แสดงขบวนการ เมื่อเรียงกันจะแสดงความสัมพันธ์ในคำานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น 2 ลักษณะ คือ

ก. ลักษณะที่คำกริยาคำานแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและเสร็จสิ้นลงก่อนเหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยาคำานหลัง เช่น

ตัวอย่างที่คำกริยาคำานแสดงทั้งอาการและขบวนการคำกริยาคำานหลังแสดงขบวนการ

- แบบ ก_อ(น) ก_อ นำ ตาก ผ้า แห้ง แล้ว
 เด็ก โกน หัว โลน
 นิต ปัก ถว หลน
 เขา ชวน เพื่อน นั่ง

ข. ลักษณะที่คำกริยาคำานแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนแล้วคำานไปพร้อมกับเหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยาคำานหลัง เช่น

ตัวอย่างที่คำกริยาคำานแสดงทั้งขบวนการและอาการคำกริยาคำานหลังแสดงขบวนการ

- แบบ ก_อ(น) ก_อ เด็ก ตำ น้ำพริก แตก แล้ว
 ลูก ขยำ กระดาษ ยับ
 มอด ไซ ไม้ ทะลุ
 นิต ขยี้ ผ้า ขาด
 สุคา รีด ผ้า ไหม
 นำ เขา คะ คลึง พัง
 แดง หุง ข้าว สุก แล้ว
 ภาร โรง เผา กระดาษ ไหม แล้ว
 เด็ก ขว้าง แก้ว แตก
 ลุง ตัด คน ออย ขาด
 นอย ปัก ถว หลน

1.3.4.3.2 คำกริยาคำหลัง เป็นผลของคำกริยา

คำหนา เช่น

ตัวอย่างที่คำกริยาคำหนาแสดงทั้งอาการและขบวนการ คำกริยาคำหลังแสดงขบวนการ

- แบบ ก_ส(น)ก_อ
มอด	ไซ	ไม้	ทะลุ
ลูก	ขยำ	กระดาษ	ยับ
นิต	ขยี้	ผ้า	ขาด
น้ำ	เซาะ	ตลิ่ง	พัง
ฉันทัน	กรอก	น้ำ	หก
พอ	เหยียบ	ลูกไก่	ตาย
หนู	กัด	เสื้อ	ขาด

1.3.4.3.3 คำกริยาคำหลัง เป็นทั้งผลและจุดมุ่งหมาย

ของคำกริยาคำหนา เช่น

ตัวอย่างที่คำกริยาคำหนาแสดงทั้งอาการและขบวนการ คำกริยาคำหลังแสดงขบวนการ

- แบบ ก_ส(น)ก_อ
นำ	ตาก	ผ้า	แห้ง	แล้ว
ลุง	ตัด	ขนออย	ขาด	
เขา	โกน	หัว	โล้น	
คนร้าย	กระชาก	สรอย	ขาด	
นิต	หุง	ข้าว	สุก	แล้ว
นอย	ต้ม	น้ำ	เดือด	แล้ว
ตำรวจ	ยิง	ผู้ร้าย	ตาย	
นักมวย	เตะ	ศอก	สุ่	สลับ
แม่	ปลุก	ลูก	ตื่น	
นา	บม	มะม่วง	สุก	แล้ว